

FORGIFTNINGER

(Sven Edelfors)

Hvert år optræder ca. 8-10.000 forgiftningstilfælde på danske sygehuse, af disse udgør lægemiddelforgiftninger 80-90%, resten skyldes andre kemikalier.

KEMIKALIE-FORGIFTNINGERNES OPSTÅEN

Forgiftninger opstår generelt på grund af følgende forhold:

1. kritisk brug af kemikalier på grund af manglende viden
2. uansvarlig omgang med kemikalier trods viden
3. uundgåelig eksponering med kemikalier (hjelpestoffer).

Ad 1: Forgiftninger på grund af manglende viden bliver sjældnere og sjældnere. Dette skyldes for det første øget viden om de anvendte kemikalier, for det andet skærpede krav til mærkning og anvendelse og for det tredje øget opmærksomhed overfor faren ved letsindig omgang med kemikalier.

Ad 2: Forgiftningerne opstår som regel på grund af mangelfuld instruktion og tilsidesættelse af påbudte sikkerhedskrav og endelig som følge af det bekendte begreb - den menneskelige faktor.

Ad 3: Med uundgåelig menes stoffer som konserveringsmidler, hjelpestoffer i levnedsmiddelindustrien, kosmetik og miljøforurening af enhver art, altså stoffer som den enkelte kommer i berøring med i sin daglige tilværelse. Hvad angår konserveringsmidler, hjelpestoffer og kosmetik, da er den akutte forgiftningsrisiko kun tilstede ved uheld i produktionen. Der er en allergirisiko, men den behandles ikke her. Kroniske forgiftninger ved man meget lidt om, men konserveringsmidler, hjelpestoffer og en del kosmetik er omfattet af positivlister, d.v.s. godkendt til anvendelse i bestemt mængde og i bestemte produkter. Hvad angår miljø forurenende stoffer, da omfatter begrebet alt fra brugte kviksølvbatterier til ajleudledning i vandløb.

Ved akutte erhvervsforgiftninger kender man praktisk taget altid giftstoffet. Ved den kroniske erhvervsforurening og specielt ved en forgiftning, der udvikles meget langsomt, kan det være vanskeligt at indkredse giftstoffet. Sidstnævnte problem vil meget ofte forekomme også ved miljøforgiftninger.

1. forgiftninger der forekommer i hjemmemiljøet, f.eks.:
 - sprøjtede grøntsager
 - husholdningskemikalier
 - lak, farve, etc.
 - rygning
 - kosttilberedning
2. forgiftninger på grund af stoffer der findes udbredt i miljøet:
 - gasser (NO₂, SO₂)
 - metaller
 - udstødningsgas
 - klor, fluor
 - kemikaliereste

OPGAVER TIL FORGIFTNINGER

1:

En 13-årig dreng blev fundet bevidstløs med toniske kramper i baderum, hvori der også var placeret en naturgasinstallation. Alle døre og vinduer var lukkede, og frisklufttilførslen var mangelfuld.

1. Hvilken type forgiftning er der tale om og hvordan bekræftes diagnosen?
2. Hvorledes opstår den?
3. Eventuelle differentialdiagnoser?.
4. Hvori består den initiale behandling?

Ved ankomsten til hospitalet er patienten atter ved bevidsthed og klager subjektivt over øresusen og hjertebanken. Objektivt findes ud over desorientering, pupildilatation og ekstensive senerereflekser.

5. Hvordan behandles forgiftningen?

I dagene efter ulykken er han træt, afkræftet og svimmel med dårlig korttidshukommelse. Ekg var normalt, CT af cerebrum uden hypoxitegn, eeg let abnormt. Først efter halvande måned var han fuldt restitueret.

2:

Et to-årigt barn indlægges efter indtagelse af lampeolie. Patienten havde umiddelbart en spontan opkastning og fik hosteanfald.

1. Hvilken behandling institueres?.

3:

En 20-årig kvinde henvender sig i skadestuen efter i suicidalt øjemed at have indtaget et ukendt antal paracetamol tabletter. Der er gået 1 time siden tabletindtagelsen og patienten er på henvendelsestidspunktet helt upåvirket.

1. Er paracetamol i sig selv giftigt og ved hvilke doser opstår forgiftningssymptomer?
2. Hvornår optræder eventuelle symptomer og hvad består disse i?
3. Hvornår og hvilken type behandling skal institueres og hvordan monitoreres behandlingseffekten?
4. Diskuter om der findes risikogrupper. hvor forgiftningssymptomer vil opstå ved lavere doser.

4:

To patienter indlægges med gastrointestinale symptomer i form af kraftige opkastninger, diarré og abdominalsmerter. De havde timer forinden nydt en middag med svampesauce tilberedt af svampe de selv havde samlet.

1. Diskuter hvilken type svamp, der kunne forårsage en sådan forgiftning?
2. Hvad er den initiale behandling?
3. Hvilke senkomplikationer kan opstå?